ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4934 | 1/14 ՄԱՅԻՍ 1902 | ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ | 6 ՍԕՖԷՐ 1320 | ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4934

درعلیه ده‌علیه ده‌علیه «آره‌ول» غزه‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղրշ.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրգ.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ. 20 | 20 ՓԱՐԱ. 20

ԱՋ ՈՒ ԶԱԽ

ՀԱՒԱՏԱԳՐՆ ՈՒ ԴՐԱՄԸ

Ուխտաւորներու տարագին հոսանք մը այս օրերս սկսած է դիմել Սամաթիա, Ալթը Մէրմէրի յոռնական եկեղեցին, ուր Աստուածածնի պատկերի մը համար կ'ըսեն թէ հրաշքներ կը գործէ: Հիւանդ մը որ կը ներկայանայ, ինչ ալ ըլլայ իր ցաւին ընոյթը կ'աղէկնայ եղեր: Ոգեւորութիւնը մեծ է մանաւանդ կիներուն քով, որոնք սարսափելի համեմատութիւններ կու տան կատարուած հրաշքներուն- կան որ կոյրի մը աչուընները բացուիլը տեսած են, կան որ խեղանդամի մը չտկուիլը. ու չեն պակսիր անանկներ՝ որոնք կը հաւատան թէ կաղեր քալել սկսած են, խուլեր լսողութիւնին դտած եւ համրեր ալ՝ որոնց լեզուն բացուած է:

Եկեղեցին, անշուք եկեղեցի մը, եւ ասկէ առաջ նիւթական չատ անշքաստ պայմաններու մէջ, այսօր տեսակ մը նոր Լուռա դարձած է, —Արմաչ մը եթէ կ'ուզէք, — եւ ամէն ազգէ ուխտաւորներ հոն կը փութան ամէն օր, մամ մը վաղելու համար այդ Աստուածածնին առջեւ, ուրկէ չատեր հրաշք մը կ'ակնկալեն: Կիրակի օրերը մանաւանդ կ'ըսեն թէ ասեղ ձգելու տեղ չի մնար եկեղեցւոյն մէջ ու շրջակայքերը. կին, երիկ մարդ, տղայ, երիտասարդ, պառաւ, վերջապէս ամէն սեռէ, ամէն տեսակէ, եւ ամէն տարիքէ: Այս կիրակի, նոյն իսկ բաղմաթիւ Հայու ընտանիքներ փութացեր են Սամաթիա, ի մեծ խնդութիւն որչա՛փ եկեղեցւոյն բանալին, այնչափ մէնն ալ եւ աւելի երկաթուղիի Ընկերութեան՝ որ այս ամէնուն մէջ ամէնէն աւելի արբամադիր կ'երեւայ հրաշքի տեսակէտին հաւատալու. — չէ՞ մի որ հասոյթները կրկնապատկուած, եռապատկուած են...:

* * *

Թէ որչա՛փ ճշմարտութիւն կայ բոլոր այդ պատմածներուն մէջ, տեղի չէ՛ որ դիս պիտի զբաղեցնէ. մանաւանդ որ, Ցունաց Տ. Եռաքիմ Պատրիարքէն ներշնչուած շրջաբերական մը,—որ վերջերս ժողովուրդին հաղորդուեցաւ, եւ որ կը յանձնարարէ կարելի եղածին չափ խիստ զգուշաւորութեամբ մը ականջ տալ օր օրի յայտնուող տարաձայնութիւններուն, — ինքնին չատ հեռու է մտածման երկունք կերպ ներշնչելէ, եւ աւելի թերահաւատութեան կը մղէ բոլոր անոնք որոնց դատողութեան վրայ ամէն բանէ առաջ առողջ հանգամանքն է որ կը շեշտուի: Պէտք չէ մոռնալ մանաւանդ սա պարագան թէ Ցունաց Պատրիարքարանէն ցըրւուած այդ շրջաբերականը պատրաստուած է մանրակրկիտ եւ անաչառ քննութենէ մը վերջ, քննութիւն մը՝ որուն արդիւնքը նոյն իսկ Ցունաց բարձր կղերը անդոհացուցիչ կը դտանի առանց բացառութեան:

Այսչափ մը մեր այն կիներուն համար, որոնք, քան զօրթոտքն օրթոտքս, հազար կտոր կ'ըլլան իրը ճշմարիտ հուսակելու կարգ մը տարաձայնութիւններ՝ որոնց մասին նոյն իսկ Ցուներ տարակոյս կը յայտնեն: Կ'անցնիմ այն կէտին՝ որ դիս կը հետաքրքրէ ամենէն աւելի.—

Դրեթէ ամէն ժողովուրդի մէջ, հաւատքը ճակատագրականօրէն կապուած կը մնայ դրամին, նուէրին: Կրօնի պաշտօնեաներ սա համոզումը կը ներշնչեն հաւատացեալներուն թէ աղօթք, խնդիրք, աղաղտանք, եւ այլն, ա՛յն ատեն միայն ընդունելի կը դտնան պաշտամունքի առարկայ դարձած սրբութեան՝ երբ անոնց կ'ընկերանայ նաեւ դրամը, նուէրը: Ան է պատճառը որ ամէն ուխտաւորի, ի՛նչ ալ ըլլայ պաշտպան սուրբին հանդամանքը, մէկտեղ մը չտեսակ մը չտեսակութեան վայր կը դառնայ, ու կը շրջապատուի խաչագողներու վոհմակ է մը՝ որ իր կարգին ուխտաւորներու դիւրահաւատութիւնն ու նախապաշարումները կը շահագործէ, յաճախ վերջին ծայր անհաւատալի եւ անխիղճ պարագաներու մէջ:

Աւելորդ է ըսել որ ասիկա Եկեղեցւոյ սկզբունքներուն հիմովին հակասող բան մըն է, աւելի հեռք մը հին կռապաշտական դարերուն՝ ուր առանձին համբաւով մը հռչակուած կուռքերու իրը կաշառք կը տանէին դրամական նուէրներ, զարդեր, ոսկեղէն առարկաներ, զոներ: Պաշտամունքի ենթական սիրաշահելու այդ եղանակը Եկեղեցւոյ մէջ մոցնելով չատ բան պակսեցուցած պիտի ըլլան միչտ անկէ: Եկեղեցին երբեք չի կրնար կրօնական ամէն պարտաւորութեանց կատարման մէջ կաշառքի տեսակէտ մը ընդունիլ: Սկզբունքը որ Եկեղեցւոյն հիմը կը կազմէ, ճիշդ հակառակ ոգի մը ունի, եւ եթէ դարերու ընթացքին մէջ այդ ոգին եղծուեր է տակաւ, ու նոյն իսկ չատ տեղեր բոլորովին ջնջուեր է, պատճառ մը չկայ որ դայն այդպէս եղծուած ընդունինք, եւ կամ անտարբերութեամբ, համակերպութեամբ նուիրագործենք անոր ջնջումը:

Բնական էր որ ճիշդ այսօրինակ վերաբերում մը ծայր առնէր Ալթը Մէրմէրի Աստուածամօր նկատմամբ, եւ ուխտաւորութեանց առաջին թափը տեսակ մը առեւտուրի հանդամանքը ստանար: Շընորհ՝ դրամի փոխարէն: Կղերը հարիւրին հարիւր եւ աւելի պիտի քաշէր անշուշտ այդ տեսակ ընթացքը մը, եւ եթէ նոյն իսկ ժողովուրդին քով պակսէր այդ տրամադրութիւնը, ինք պիտի աշխատէր խթան մը ըլլալ, դայն նմանօրինակ հոսանքի մը մէջ նետելու համար:

Ճիշդ այդպէս ալ եղաւ արդէն: Ուխտաւորներու առաջին խումբն իսկ եկեղեցի մտած չմտած՝ համոզուած էր արդէն թէ առանց փոխարինութեան ոչինչ ունէր ստանալիք, եւ թէ մինչեւ անդամ երկնաւոր պարգեւի մը, Աստուածային շնորհի մը մատնակից ըլլալուհամար երբեք չպիտի բաւէր իր հաւատքը, որչափ ալ կայր, խոր ու անմեղ ըլլար: Ցունաց Պատրիարքարանին կողմէ լացուած քննութիւնը որուն արդիւնքը ծանուցուեցաւ, այս մասին պատասխանատու կը ճանչնայ Ալթը Մէրմէրի եկեղեցւոյն ատենադրէց Տ. Մէլէթիոսը, որ Աստուածամօր պատկերը ձեռքը բռնած, պնակը ձգուած նուէրին համեմատութեամբ կ'ընէ եղեր մատուցումը: Այս կերպ տրամադրութիւն մը հարկաւ տարտիրելի տիտի պէտ երակ պիտի տարածէր ուխտաւորներու մէկ խումբին միւսը: Առաջին օրերը,—ինչպէս որ կը պատմեն, եւ ինչպէս որ հաստատուած է արդէն Ցունաց Պատրիարքարանին քննութեամբ,— կատարեալ չանաստան մը դարձեր է Աստուածամօր պատկերը: Նոյն իսկ անոր վերագրուած ենթադրեալ հրաշքներուն համար Ցունաց բարձր կղերը, — հիմնուելով սա տեսակէտին վրայ թէ Օրթոտոքս եկեղեցին պատկերներու հրաշալիութիւնը պէտք չէ որ դտանի, — չի՛ վարանիր ըսելու թէ աւելի ուխտաւորներու այդ տրամադրութիւնը գրգռելու համար յերիւրուած բաներ էին: Եւ արդէն, Տ. Եռաքիմ Պատրիարքին կողմէ ղրկուած քննիչները ի դուր հրաշքի հեռք մը փնտռեցին. ոչ մէկը կարելի եղաւ հաստատել այն բժշկութիւններէն՝ որոնք առաջին երեք չորս օրերը ծանուցուած էին հաղորդումէկ անհաւատալի մանրամասնութիւններով:

* * *

Եկեղեցւոյն հիմնական սկզբունքներուն հակասող այս օրինակ չահագործութեանց հանդէպ, իր դերին, իր կոչումին նախամնամանդիր հովիւ մը երբեք չպիտի կրնար անտարբեր մնալ: Եւ պէտք է ընդունել որ յոյն ազգին հոգեւոր պետը ցոյց տուաւ այդ նախանձախնդրութիւնը նոյն իսկ այն օրէն, ուր առաջին անգամ ըլլալով ծանուցեալ հրաշքներուն ընոյթը յայտնուեցաւ: Տ. Եռաքիմ չվարանեցաւ մեկ խօսքով մը

—= 61 =—

ԹԻՒԼ ՄԱՐԻ

ՌՕԶ–ՄԱՆՕՆԻ ՎՐԷԺԸ

Թ

ԱՆԶՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

—Եթէ ընտանիք ունի, պէտք է իմց տալ, որովհետեւ մեծ խնամքի կը կարօտի: Եթէ ընտանիք չունի, նախընտրելի է որ հիւանդանոց փոխադրել տամ դայն:

—Հիւանդանո՞ց մի, երբեք. մենք կը խնամենք, այնպէս չէ՞ Պրիւլօ, բան Կիւլա՛:

—Անտարակոյս, մենք երկուքս ալ կը խնամենք:

—Հապա ե՞ս, աւելցուց հայր Սէլատոն. կարծէ՞ք թէ ձեռքէս չի դար:

Ամենքն ալ սենեակէն դուրս եկան, բժիշկը առանձին թողլով Ռէժինի հետ:

Բայց դուռէն հեռու չդացին: Քանի մը վայրկեան յետոյ բժիշկը դուրս եկաւ, դեղագիր մը բռնած ձեռքը:

—Պէտք էր պատրաստել տալ այս դեղագիրը:

Հայր Սէլատոն անմիջապէս վազեց մօտակայ դեղարանը:

—Հիմա կրնաք ներս մտնել պարոնները, բան բժիշկը:

Ռէժին իր անկողնին վրայ տարածուած, կը շնչէր հիմա: Երեսը չէր դառնուրուած դեռ եւ աչքերը փակ էին: Կիւլա տաղնապի մատնուած, հարցուց.

—Ապահո՞վ էք թէ աղատած է ալ ե՛ւս:

—Հիմա, այո՛... Այս վիճակին մէջ դտնուելուն համար մի՛ զարմանաք... այս անդիտակցութիւնը պիտի ունենայ ատեն մը... պէտք է դիտնալ որ անոյշ վիճակի մէջ կը դտնուէր... Եթէ վայրկեան մը ալ ուշ դալի, բանը բանէն անցած պիտի ըլլար:

Բժիշկը հիւանդին քով անցուց դիշերուան մէկ մասը: Առաւուան դէմ մեկնեցաւ: Ռէժին հանդստանալու կը շնչէր հիմա:

—Ո՛չ վախնալու բան կայ եւ ո՛չ ալ սպասելու, յարեց բժիշկը:

Մեկնելէ առաջ հարկ եղած պատուէրները տուաւ բժիշկը: Հայր Սէլատոն ալ իր կցիկը դարձաւ: Պրիւլօ եւ Կիւլա առանձին մնացին:

Թայթող ու պաղ հով մը կը փչէր կտրուած ապակիներէն ներս, զրս կը դացածին չափ գոցեց Պրիւլօ: Կրակարանին մէջ դանուած ածուխն ալ լեցուց վառարանին մէջ, հանքածուխը բռնկցնելու համար:

—Մենք պիտի խնամենք դայն. բայց կարծեմ դէշ չըլլար, եթէ լուր տանք իր ծնողքին:

—Այո՛, մօրը միայն. Թերեւս ելլէ դայ:

—Ձեմ յուսար որ հայրը այնքան խրատիրտ ըլլայ որ չուզէ տեսնել դրեթէ հրաշքով աղատած իր աղջիկը:

—Թող այնպէս ըլլայ, ըսաւ Կիւլա, սխուր չնչով: Երեկ գոյութիւն ունեցող պատճառները վաղն ալ գոյութիւն պիտի ունենան եւ աւելի սպառնալից կերպով. ես դիտեմ թէ ինչո՛ւ համար անձնասպան եղաւ անիկա:

—Ի՞նչ, կը վախնաք որ...

—Այո՛, կը վախնամ որ Ռէժին նորէն յուսահատական տրարքի մի դիմէ: Այն ատեն ի՞նչ ընել պիտի է:

—Ըսել կ'ուզէք թէ պիտի ջանայ ի դերեւ հանել իր վրայ եղած հսկողութիւնը եւ նորէն անձնասպան պիտի ըլլայ:

—Աւա՜ղ:

—Կրո՛ղ, կրող, մրմնջեց Պրիւլօ: Ամէն ատեն մօտը չպիտի դտնուիմ հսկելու համար անոր վրայ: Վարագոյրները ամէն ատեն վար չեն իջնար ճիշդ յարմար ատենին:

Կիւլա, անձկոտ, ատելի կը ծուէր մանկամարդ աղջկան անկողնին վրայ, ըսելով.

—Ռէժին, Ռէժին, կ'իմանա՞ք խօսքերս:

Մանկամարդ աղջիկը թէեւ սթափած էր, սակայն իր գիտակցութիւնը չէր արթնցած դեռ: Առաուն միայն իր աչքերը բացուեցան. առաջին անդամ ըլլալով՝ զարմացկոտ նայուածք մը պարտցուց իր շուրջը: Ցեռոյ աչքերը գոցեց, անտարակոյս լոյսէն չլանալով: Կիւլա ցած ձայնով մը մրմնջեց:

—Ռէժին, Ռէժին:

Մանկամարդ աղջկան արտուանունքները չարժեցան. լսած էր որ մէկը իր անունը կոչուար: Կիւլայի նայեցաւ երեսրէն ու կարմրութիւն մը դունաւորեց անոր այտերը: Պրիւլօ դուրս եկած էր այդ պահուն: Ռէժին ոգեւորուած դէմքով ու ժպիտով մրմնջեց.

—Կիւլա:

Ցիչողութիւնը կ'արթննար տակաւ: Իր շուրջը նայեցաւ, իրազեկ ըլլալու համար անցած դարձածին:

—Ձեմ մեռեր, սակայն ես կ'ուզէի մեռնիլ, ըսաւ Ռէժին:

Ու աչքերը գոցեց, մտքի ինքնամփոփումով մը հանգիստ մը թէ ա՛վ արգելք եղած էր իր անձնասպանութեան: Կիւլա կանչելով Ռէժինի մտաւորական ճիգերը, փութաց պատասխանել.

—Ցեռոյ ձեզի պիտի պատմենք բոլոր մանրամասնութիւններուը: Ձեր սենեակին դիմաց գտնուող բարեկամ մը պատուհանէն նշմարեր է ձեր անձնասպանութեան փորձը եւ օգնութեան հասեր է:

—Բարեկա՞մ մը:

—Այո՛:

—Ինձէ դատ բարեկամներ ունիմ միթէ:

—Ձեր կարծածէն չատ աւելի:

(Շարունակելի)

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՇՈՒՐՋԸ

(ԶԱՏԿԻ ՆՕՐԵՐ)

Հերուան Զատկին, բաւական բան խոսած ըլլալով՝ Տիրպէ-քիրցիին ջերմակրօն ըմբռնումներուն եւ տօնական օրերու մէջ, չուրջերնիս, ամէն տեղ, ցուցադրող յուսկանչական սովորոյթներուն մասին,— այս տարի՝ քանի մը տողով պարզել կ'ուզենք հանրօգուտ քանի մը կարեւոր հասատատութեանց նկատմամբ Նօթադրած մեր այցելական տպաւորութիւնները, զրս զատկական արձակուրդին կը պարտինք դարձեալ:

Ասոնց անցնելէ առաջ, սակայն, կարելի չէ մոռնալ թէ այս տարուան Զատկին ամէնէն ազատ անակնկալը եղաւ տեղւոյս ուսուցչական շրջանակին համար՝ տաղանդաւոր դրադէտ եւ մեր ամէնուս համակրելի լարեկամ Թուքէն Զարդարեանի ներկայութիւնը, որ բոլորովին տարբեր այլուրի մը տիպարը կրնար համարուիլ Տիրպէ-քիրի միջավայրին համար: Անոնք որ զինքը չտեսած կը սիրէին արդէն իր դրական անունը, այս տարիս անձնապէս մի մեռնոյն հանկարութիւնը դոյացուցին իր յանկուցիչ բնաւորութեան նկատմամբ, մինչ մենք ալ, իրրեւ հին ծանօթներ, քանի մը տարուան մեր կարօտը յայտնելու առիթն ունեցանք՝ դէթ Զատկուան քանի մը օրերուն մէջ:

Սկսելով քաղաքիս ներսը դտնուող հանրային հաստատութիւններէն, համառօտակի պիտի ծանօթացնենք ազգ. եւ ամերիկեան որբանոցներու այս տարուան վիճակը, որ մեր կանոնաւոր տարբերի, տարուէ տարի: Ազգ. որբանոցն ունի 46 պատսարաներներ, 7–13 տարեկան, որոնց 36ին համար տնական 15 ոսկի նպաստ յատկացուած է Պատրիարքարանէն Զանչեանցի կտակով եւ մնացեալներէ ոմանք որդեգրուած են Ամերիկա բնակող որբասէր ազգայիներու կողմէն. իսկ մէկ քանիներու ծախքն ալ՝ տեղական նուիրատուութիւններով կը հայթայթուի: Որբերը կը յաճախեն մեր ազգային վարժարանները: Կ'ուսանին նաեւ զորզատարծութիւն, որուն մէջ բաւական յաջողակ են, ինչպէս տեսնուած է արդէն Պատրիարքական զրկուած զորգի նմոյշէն: Բայց խնդիրն իր ամէն տեսակէտներով նկատի առնելով, մենք ու մեզի հետ չատեր ալ՝ սա՝ համոզումը գոյացուցած ենք թէ զորգատարծութիւնն ամէնէն ոչ-չահաւէտ արհեստն է տեղւոյս ու շրջակայ բոլոր քաղաքներու համար, որ եւ է տարբեր արհեստ մը, բաղդատարար, չա՛տ աւելի օգտակար պիտի ըլլար որբերուն ապագային համար: Արհեստներու կողմէն՝ ծանկեալ քաղաք մըն է Տիարպէքիր, ու դիւրութիւններ չպիտի պակսէին ասոր համար: Որբանոցին չէնքը կամնաւոր եւ բան կարի օդաւէտ է. իրրեւ վարձք կը վճարուի տարեկան 24 ոսկի: Որբերուն մնդաւոր թիւնն ու մաքրութիւնն ալ գոհացուցիչ կրնայ համարուիլ: Որբանոցներու ընդհանուր տարտամ վիճակը տեղւոյս ազգ. շրջանակներուն մէջ ալ մտահոգութիւն պատճառել սկսած է վերջերս. հարիւրաւոր որբերու համար ճշմարիտ ազէտ մը պիտի դառնայ այս որբանոցի հաստատութիւնին փակումը, եթէ հիմակուց առաջքը չառնուի, արհեստանոցի վերածելով դանոնք, կամ ա՛ւ է կերպով: Իրա՛ւ է որ, Տիարպէքիրի հայ համայնքին համար ներկայ որբանոցը բուն իսկ զուտ տեղական ուժերով պահել չատ դիւրին բան մը պիտի ըլլար նիւթապէս, բայց հանրային տրամադրութիւնը մինչեւ հոդ հասցնելու համար տարիներ պէտք են, աւելորդ է ըսել՝ կրթական բեղմնաւո՛ր տարիներ, որ ատեն՝ դպրոցէ ելլող սերունդը քարոյացուցիչ տարր մը պիտի ըլլար ժողովուրդին մէջ, որուն գութն ու որբասիրութիւնը արթնցնել պէտք է մինչեւ նոյն ատեն՝ եկեղեցիին բեմէն ազդու եւ չինիչ քարոզներ խօսելով: Բայց, ինչպէս ըսինք, ասոնց արդիւնաւորութիւնը տարիներու գործ է, մինչդեռ մեր որբերը անմիջական խնամքի կը կարօտին, փոդոցի փճացումին չենթարկուելու համար. ուստի ամէն ոք անձկանօք կը սպասէ Պատրիարքարանի նպաստաւոր կարդադրութեանց:

Ամերիկեան Եւրոպա որբանոցներուն մէջ կը պատսարուին 84 որբեր, 40ը տղայ ու 44ը աղջիկ, երկու սեռէն ալ՝ 7—14 տարեկան: Ծախքը կը հոդացուի մեծ մասով Ամերիկայի Որոտ Ընկերութենէն եւ փոքր մաս մըն ալ Անդլիացի որբասէրներու նպաստով. գործադիր մարմինն է Խարբերդի միսիոնարութիւնը, իսկ տեղւոյս որբանոցներու ներքին տնօրէնն է Պատ. Յակոբ Անտոնեան: Որբերու թիւը պակսած է հիմա. առաջ՝ 140 երկսեռ որբեր կը դտնուէին այս որբանոցներուն մէջ: Ասոնցմէ 7ը Խարբերդ փոխադրուած են, հոն խնամուելու համար. իսկ մնացած բոլորը որբանոցներէն պատգրաւած են իրրեւ հասակաւոր: Որբերը մասնաւոր արհեստանոց չունին. հասակաւոր աղաք օրուան մէջ քանի մը ժամ չուվան կ'անցընեն, ուր վարպետներու քով ծառայելով կ'ուսանին կօշկակարութիւն ու սափրիչութիւն: Բոլոր որբերն ու որբուհիները կը դասարարուին մեր ազգ. վարժարանները մէջ, որուն՝ այս հաշուով կը վճարուի տարեկան 30 ոսկիի գումար մը: Բնակութեան յատկացուած չէնքերէն՝ աւրական բաժինը ո՛չ այնքան ճաշակաւոր եւ օդաւէտ է. չէնքին ածխութիւնն ու խարխուլութիւնը մանաւանդ՝ վտանգաւոր հանգամանք մը ունին, բայց աղջկանց որբանոցի չէնքը չատ կանոնաւոր ու փառաւոր իսկ է, պատերը կիրով ճերմակցուած, խոհանոց, ննջարան, ճաշարան, զգաստեղի եւ այլն՝ բոլորն ալ ընդարձակ, առողջապահիկ ու գոհացուցիչ են ամէն կերպով: Ասոր բնական հետեւանքով է որ, մինչ աղջկանց որբանոցին մէջ հիւանդութիւնները հազուադէպ են, ապրդին, տղաք ո՛չ այնքան քաջառողջ ապրուածք մը ունին տարուան բոլոր օրերուն մէջ, ինչ որ թէ՛ ֆիզիքապէս եւ

Կիւլա, անձկոտ, ատելի կը ծուէր մանկամարդ աղջկան անկողնին վրայ, ըսելով.

—Ռէժին, Ռէժին, կ'իմանա՞ք խօսքերս:

Մանկամարդ աղջիկը թէեւ սթափած էր, սակայն իր գիտակցութիւնը չէր արթնցած դեռ: Առաուն միայն իր աչքերը բացուեցան. առաջին անդամ ըլլալով՝ զարմացկոտ նայուածք մը պարտցուց իր շուրջը: Ցեռոյ աչքերը գոցեց, անտարակոյս լոյսէն չլանալով: Կիւլա ցած ձայնով մը մրմնջեց:

—Ռէժին, Ռէժին:

Մանկամարդ աղջկան արտուանունքները չարժեցան. լսած էր որ մէկը իր անունը կոչուար: Կիւլայի նայեցաւ երեսրէն ու կարմրութիւն մը դունաւորեց անոր այտերը: Պրիւլօ դուրս եկած էր այդ պահուն: Ռէժին ոգեւորուած դէմքով ու ժպիտով մրմնջեց.

—Կիւլա:

թէ՝ ուսումնասէր չա՛տ կը վնասէ իրենց կազմուածքին ու դպրոցական ժամանակին։

Որքերուն մաքրութիւնը միջակ՝ իսկ սննդառութիւնն անբաւականութիւն է։ Իրա՛ւ է թէ իրենք, խեղճերը դժգոհելու պատճառ մը չունին եւ ստիպած մինգարձնէն անդամ չեն անցներ, քանի որ տակէ ալ դուրսի էին երթեւեն, ինչպէս սովորական է առարկել, սակայն սա՛ կայ որ նուազ սննդառութիւնէ՝ ենթադրուածէն չա՛տ աւելի վնաս մին է անչափահաս որքուհին կրածը, եւ ան՝ որ ամման եւ սարսուռն կազմային օրէնքին տեսակէտով տարբերութիւն մը չունի կարծենք(?) մեր միւս մանուկներէն, այսպէս ֆիզիքապէս վտիտ ու մտաւորապէս բթամիտ կ՚ըլլայ պզտիկուց, ինչ որ աղէտ մին է իր ապագային համար։ Եթէ սնունդի այս անիմաստ խնայողութիւնը պիտի ուժգնէի անձկութեան հետեւանք է, պակաս թուով որքեր պահելու է։ ասով ընդհանուր վնասը դարմանուած կ՚ըլլայ։ Բայց մենք գիտենք որ շարժառիթը ա՛ս չէ՛, եւ որքերուն վերջնական թիւը որոշուած ու անոնց բոլոր ծախքերը լիուլի հոգացուելու համար բաւարար թուականներ յատկացուած են արդէն՝ հեռակայ բարեբարներէն...։

Պարագայ մը, սակայն, երեւան պիտի հանենք, որ նո՛յնքան պատուաբեր է տեղւոյս որքանոցներու Տնօրէնութեան՝ ո՛րքան անուղղակի սատ մը՝ նոյնօրինակ օտար հաստատութեանց վարիչ մարմիններուն։— Տիարպէքիրի ամերիկեան որքանոցներու սանները մեր ազգ. վարժարաններուն մէջ կրթուելէ եւ ուսում առնելէ զատ, ամէն կիրակի եւ տօնական օրեր անխտիր իրենց մայրենի եւ կեղծեցին կ՚առաջնորդուին։ Այս վերջին խնդիրը, կարծենք, մեկին է այն խնդիրներէն որոնք միշտ ծեծուած եւ անորոշ մնացած են։ Ցայտնի է թէ, դաստիարակչա՛ մը օտար որքանոցներու վարիչներ՝ անխախտ կը մնան իրենց մայրենաբար յամառութեան մէջ եւ չեն հաւանիր իրենց խնամքին յանձնուած որքերը կանոնաւորապէս եկեղեցի տանիլ զգեթ որոշուած օրերը, ինչ որ կը յանձնարարէր Պատրիարքական մասնաւոր կոնդակ մին ալ, քանի մը տարի առաջ, որմէ աղդուելով, իրա՛ւ է թէ, մխիթարական ձեւական տրահանգներ ու որոշումներ ալ տրուեցան դրեթէ բոլոր տեղերը։ Տեղւոյս մէջ տեսնուող վերի բոցաթիկ պարագան՝ միջավայրի աղդեցութեան կրնանք վերագրել, որովհետեւ Տիարպէքիրի մէջ, Լուսաւորչական եւ Հայ-Բողոքական տարբերու. միջեւ տիրող համակրական յարաբերութիւնները ո՛րքան գեղեցիկ, նոյնքան բացառիկ հանդուսանք մը ունին, ուրիշ քաղաքներու նայելով։ Ասոր մէկ նոր ապացոյցն ալ հաղորդելու համար, յիշենք թէ Լուսաւորչական եւ Սահմանական աղդանունի վարժարաններու միացման խնդիրն ալ բաւական դգալի քայլեր առած է, ինչ որ օգտակար պիտի ըլլայ։ Ասոնք տեղական աղուոր հաստատութիւններ են, որոնցմէ օգտուած են ցարդ որքանոցներն ալ, ինչպէս յայտնեցինք։ բայց ճիշդ այս տողերուն քով զրուչի մը ազդեցութիւնը պիտի ընէ սա՛ լուրն ալ, որուն համար հաստատուած է թէ Խարբերդի միսիոնարութիւնը մտադիր է տեղւոյս որքանոցներէ Խարբերդ փոխադրել, ինչպէս երբա Բղիի մէջ ժողված 40է աւելի որքերն ալ։ Այդ նպատակով, Մ. Պրաուն եւ Միս Պուշ Խարբերդէն հոս եկած էին անցեալները, որոնք տեղին վրայ խնդիրը քննելէ եւ վեց որքեր ալ Խարբերդ զրկելէ ետքը մեկնեցան։

Զատկական արձակուրդը ուրիշ տուա մեզի՝ ընդարձակ պատոյներ ընելու նաեւ դուրսերը, ուր այցի արժանի հոյակապ հաստատութիւններ չեն պակսիր։ Բայց մենք աւելորդ չենք համարիր ակնարկ մին ալ նետելու չուրջերիս, զատկական ընդհանուր խնդաւառութեան մէջ պզտիկ առատրագիծը քանի մը տողերու մէջ ծարելու համար։ Այցելութեանց եռանդը բռնած է փողոցներն ամբողջ, որոնց երկայնքը՝ նայելուն հագուստներու խայտաբղետ համադրութիւն մը կը խլրտի, ոտար տարազներու ցանցառ երեւումներով։ Ոտքի կոչիկն սկսելով մինչեւ գլխարկներու ձեւերը պլպտացող հաւկիթը կարմիր է։ Հքձուանք մը ամէնուն դէմքին վրայ. կրծքի անկեղծ հրճուանքը որ յորդ պտիկումով մը կ՚ուլէ ամէն վիչտ. ըլլաս յուսահատ մը նոյն իսկ, կամ ամենէն դժբաղդ պանդուխտը, լրբուած սիրակցորդ էակներէդ, տառապանքի խցիկէդ դուրս՝ չըլլա՛ր որ չաղդուիս խրախճանքի հոսանքէն. զուարթութիւնը փոխանցիկ է։ Փողոցները նեղ կուգան սակայն անդուլ մտկընթացութենն ու տեղատուութեան առջեւ ամբոխին, որ տանիքներու նորածիլ կանաչներու մէջ ալ կը ծակէ Զատիկը։ եւ տունեարու պառաւներու ցանցառ երեւումներով։ Ոտքի կոչիկն սկսելով մինչեւ գլխարկներու ձեւերը պլպտացող հաւկիթը կարմիր է։ Հքձուանք մը ամէնուն դէմքին վրայ. կրծքի անկեղծ հրճուանքը որ յորդ պտիկումով մը կ՚ուլէ ամէն վիչտ. ըլլաս յուսահատ մը նոյն իսկ, կամ ամենէն դժբաղդ պանդուխտը, լրբուած սիրակցորդ էակներէդ, տառապանքի խցիկէդ դուրս՝ չըլլա՛ր որ չաղդուիս խրախճանքի հոսանքէն. զուարթութիւնը փոխանցիկ է։ Փողոցները նեղ կուգան սակայն անդուլ մտկընթացութենն ու տեղատուութեան առջեւ ամբոխին, որ տանիքներու խոյտաբղետ համադրութիւն մը կը խլրտի, ոտար տարազ

քաղքին նաւանգիստը մեծապէս ոգեւորուած է, շաբաթի առաւօտուին պատճառաւ։ Սէն-Բիէռի բոլոր տունները փայտէ շինուած են եւ երկու յարկ ունին։

—Բեւէ լերան ժայթքումը առանձին երեւոյթ մը չէ. ամբողջ Անթիլեանեանքուն մէջ հրաբխային գործունէութիւն մը կը տիրէ այս պահուս։ Կուատալուբի Մ. Նահանգաց հիւպատոսը հեռագրեր է իր կառավարութեան թէ մեծ վախ կը տիրէ կղզիին մէջ, վերջերս պատահած երկրաշարժներու եւ հրաբխային ժայթքումներու հետեւանքով։ Մեծադոյ աղմուկներ կը լսուին. նոր ցնցումներէ կը վախցուի։ Սէն-Վէնսանի հրաբուխն ալ բորբոքեր է. Պարպարայի տունները եւ ճամբաները ծածկուած են փոշիով։ Երկրաքուկէս սանթիմ թանձրութեամբ մոխիր նստած է ճամբաներուն վրայ։ Պորպարա 150 քիլոմէթը հեռու է Սէն-Վէնսանէն։

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Պալայի ատենեան որուեցաւ վճռաբեկ ատեանին անդամ Հիւսնի էֆ.ի։

—Մանսաղբրի նահանգին Ֆիլորինա գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Միլքիէ վարժարանին շրջանաւարտ եւ Այտընի կուսակալութեան հետեւորդ պաշտօնեայ Մուսթաֆա Շէվքէթ էֆ.։

—Ականկուա Իֆթիխար պատուանշան որուեցաւ զինուորական սպառազինմանց վերատեսուչ Բաֆի փաշայի։ Առաջին կարգի Մէճիտիէ՝ եղմական նախարարութեան արձանագրութեանց դիւանին տեսուչի օգնական Ահմէտ պէյի եւ Գուկրիոյ նախկին նախարարներէն Վաղով ու Մոլով էֆ.ներու։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Սոֆիայի վաճառականներէն Միչէլ Քալոնիով էֆ.ի։

ՎԻԼԱՅԷԹԻՆԱ ԹՈՂՈՒՄԻՆ. — Վեհ. Սուլթանը, հեռագիր մը ուղղելով Հոլանտայի թագուհիին, շնորհաւորեց անոր ապաքինումը։ Վիլհէլմինա թագուհին ալ հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց։

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ԱՂԷՏԻՆ առթիւ, Վեհ. Սուլթանը ցաւակցական հեռագիր մը ուղղեց Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահ Պ. Լուպէի։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար կատարուած հանգանակութեան գումարը հասաւ 51,471,680 ղրուշի։

ՀՐԱՇԱԳՈՐԾ ՊԱՏԿԵՐԸ. — Ցունաց Պարիսքաքական Փոխանորդը նկատելով որ յունական երկու լրագիրներ սխեմաներ կը հրատարակեն, նկարագրելով Սլթը Մէրմէրի Աստուածածնայ պատկերին գործած հրաշալի բժշկութիւնները, երէկ սա շրջաբերականը հրատարակեց.

«Ս. Պարիսքը արուծած է զմեզ յայտարարել հաստատեալ քրիստոնեաներուն թէ բոլորովին անհիմն ու սխալ են, երէկ, տեղական մամուլին մէջ եղած հրատարակութիւնները՝ իբրեւ թէ մեր հասարակութենէն թէատրոնի անուն փաստաբան մը Նորին ամենասուրբութեան ներկայանալով, ծանուցած ըլլայ մեր Պարիսքին թէ ի մէջ խուլհամր փոքր աղջիկ մը բժշկուած է։ Նաեւ բոլորովին յերիւրանք ու անհիմն է Անթիմ Բասաթիս անուն մարդու մը հրատարակութիւնը՝ Պարիսքական Փոխանորդին այն կարծեցեալ զարմացումին նկատմամբ զոր ունեցած ըլլայ, տեսնելով Անթիկոն անուն փոքր աղջիկ մը որ Մանուէլիաէս անուն անձի մը կողմէ ներկայացուած ըլլայ Փոխանորդարան։ Վերջնականապէս կը յայտարարուի թէ բնաւ ներքուլի չէ որ բոլորովին սխալ ու անհիմն տեղեկութիւններ հրատարակուին լրագիրներուն մէջ՝ իբրեւ պաշտօնական ու վաւերական իրողութիւններ՝ ի վնաս եւ ի նախատինս ճշմարտութեան, եւ տարկաս մի միայն ծառայելու ապահովաբար նուազ քրիստոնէական եւ նուազ ուղղափառ շահերու։

Պարիսք արան 30 Ապրիլ 1902 Պատր. Փոխանորդ ԽՐԻՍՈՍՔՈՄՈՍ

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ նոր դեսպան Պ. Լանովարի, առաջին թարգման Պ. Լանայի հետ, երէկ, իր առաջին պաշտօնական այցելութիւնը տուաւ Մեծ-Եպարքոսին, արտաքին գործոց նախարարին եւ միւս նախարարներուն։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Իտալիոյ դեսպանը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ։

—Անգլիոյ դեսպանը, երէկ, Աւստրիոյ դեսպանատունը գնաց եւ տեսակցեցաւ Պառոն ֆոն Բալիչէի հետ։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսուչ Նազիֆ փաշա ապաքինած ըլլալով, երէկ սկսաւ յանախել իր պաշտօնատեղին։

ՍՊԱՆԻՈՅ թագաւորին թագադրութեան հանդէսներուն ներկայ գտնուելու պէտք ունեցող օսմ. պատուիրակութիւնը, առջի օրը, Մարիա ժամաներ է։

ՊՈԼՍՈՅ ապահովութեան Մնուելին գործառնութիւնները պիտի ընդարձակուին. նաեւ կալուածի վրայ փոխատուութիւն ընելու համար պարտաթուղթեր շրջաբերութեան պիտի հանուին։ Այդ մասին ձեռնտս պաշտօնարանին մէջ խորհրդակցութիւններ կը կատարուին։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՅԻՆ տեսչութիւնը խնդրեց ներքին գործոց նախարարութենէն որ Բեազրտխանէի հովիտին բերուելիք ջուրին մաս մըն ալ նոյն հասատութեան յատկացուի։

ԳԱՅՍԷՐԻ ԻՑՈՒՆԱՅ մնարապետիրը որոշուն մասը ծանուցուեցաւ, իր բոլոր հաստատութիւնը կատակեր է Գայսէրիի կրօնական ու բարեգործական հաստատութեանց։

ԱՆԱՏՕԼԻԻ երկաթուղիներուն դերասնօրէն Պ. Հիւսնէն, առջի օրը, Հայտարփաշայէն մասնաւոր կառախումբով ճամբայ ելաւ՝ դիծին վրայ քննական պտոյտ մը կատարելու։ Պ. Հիւսնէն չորեքշաբթի օրը պիտի վերադառնայ։

ՊԱՆՏՐՄԱՅԻ նահանգիստին շինութեան պայմանաժամը աւարտած ըլլալով, կայս. Իրատէի մը հաստատեցաւ, երեք տարի երկարեցաւ, որպէս զի նաւանգիստին թումբը մասնագէտ յանձնաժողովի մը կողմէ շինուի՝ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան հրամանագրութեամբ։ Այդ նաւանգիստին շինութեան մենաշնորհը Պանտրմայի թաղակոութեան տրուած է։

ՇԻՏՏԷԷՆ կը հեռագրեն թէ Միսիսիպի ու Մէքքէի մէջ հանրային առողջապահական վիճակը գոհացուցիչ է։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ. — Հեռագրական տեղեկութեանց նայելով, Թուրխնայի, Բլաղոմէնի եւ Պէրութի մաքրանոցներուն մէջ քարանձիւնի սպառող ուխտաւորներուն վիճակը գոհացուցիչ է։

ՄԱՔՍԱՆԵՆԴԻՆԵՐԸ.—Իզմիրի կառավարիչը գրեց շրջակայ գաւառակներուն որ ծխախոտի մաքսանենգութիւն ընողները կառավարութեան պաշտօնարանը տարուին, անոնց վրայ եւ ուրիշ տեղեր գտնուած զէնքերը գրաւուին եւ յորդոր կարդացուի անոնց՝ եւ կենալու ծխախոտի մաքսանենգութենէն. նաեւ մուրհակ մը առնուի այդ կարգի անձերէ թէ նորէն եթէ շարունակեն, կառավարութեան հրամանին անսաստող պիտի նկատուին եւ պիտի հատանին օրէնքին ամէնէն խիստ պատիժներուն ենթարկուելու։ Այդ անձերէն նաեւ երաշխաւորութիւն պիտի առնուի։ Գաւառակներուն մէջ շրջուն պահակները եթէ զինեալ մաքսանենգներու հանդիպին, զանոնք պիտի ձերբակալեն եւ գրաւուած զէնքերը զինուորական իշխանութեանց պիտի յանձնուին։ Կառավարիչը ծանոյց միանգամայն թէ ոստիկանութիւնը օգնէ Ռէյիի դէպերուն։

ՍԷՎԱՉԻ կուսակալութիւնը տեղեկագրելով ներքին գործոց նախարարութեան թէ Ամասիոյ գաւառին Քէօբրի գաւառակին մէջ եւ նահանգին զանազան կողմերը գաղիական ախտը ճարակած է, խնդրեց որ, Գասթէմունիի նահանգին մէջ եղածին պէս, Տոքդ. Տիւրինկ փաշան փութով Սըվազ զրկուի, որպէս զի գիտական քննութիւններ կատարէ, պէտք եղած տեղը հիւանդանոց մը կառուցուի եւ բժիշկներ բերուին։ Ներքին գործոց նախարարութիւնը այդ առթիւ կը բանակցի բժշկական վարժարանին վերատեսչութեան հետ։

ԶՈՒՐԵՐՈՒ ՁՏՈՒՄԸ.—Պ. Սպէքմանդը Մաթթինովիչ, աղերսագիր մը մատուցանելով ձեռնտս պաշտօնարանին, տասնրիսնդ տարուան պայմանաժամով հնարիչի արտօնագիր ուզեց՝ խմելու ջուրերը զտելու մասին հնարած գործիքին համար։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ կամաւոր նաւատորմին Սարաթով չոգենաւը, ուր ռուսական արձակեալ զինուորներ կային, երէկ, Վլատիվոսթոքէն Պոլսոյ նաւանգիստը ժամանեց եւ ապէք Օտեսա ուղեւորեցաւ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍ-ՊԷՐՈՒԹԻ երկաթուղիի Ընկերութիւնը, կայս. Իրատէի մը համաձայն, արտօնուեցաւ Պէրութի կայարանէն մինչեւ քարափը ու մաքսատունները գիծ մը երկարել։

ՍԻՆԿԱՓՈՒՐԻ իալանները նորէն երեք հարիւր ոսկի զրկեցին՝ Հիճազի երկաթուղիին շինութեան ծախքին համար։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ որոշեց որ ծովային ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւններէն եւ Լոյտ Ռէֆիմթըրի մէկ ներկայացուցիչէն կազմուած յանձնաժողով մը քննէ Իզմիրի չոգենաւային Ընկերութեան չոգենաւերը, որոնց համար տեղեկագրած է թէ ալ եւս անգործածելի են։ Ընկերութեան կողմէ ալ երկու ներկայացուցիչներ պիտի գտնուին յանձնաժողովին մէջ։

ՇԲՈՏՐԱՑԷՆ կը հեռագրեն թէ Ադէշ Հիսարի մէջ երեք օրէ ի վեր տեղացած անձրեւներէն կառավարութեան շէնքին եռեւի պատը դիպեր առեր է։ Վերաշինութեանը համար հրամանդ խնդրուած է։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպանատունը խնդրեց Բ. Դուռնէն պատուիրակներ զրկել՝ Պէրութի ամերիկեան բժշկական վարժարանին տարեկան քննութիւններուն ներկայ գտնուելու։

«ԱՍԱՐԸ ԹԻՎԼԻԹԻ» մարտնամը որ Թիլ կը գտնուի, Բրուսի զինագործարանին կողմէ պիտի նորոգուի։ Մարտնամը տասնրեսի թնդանօթներով պիտի սպառազինուի։

ՌԱՎՈՎ ՊԷՑ.—Տոքդ. Ռիտէր, առջի օրը, բժշկական գործողութիւն մը կատարեց երմական նախարարութեան խորհրդական Ռավով պէյի աչ կողին վրայ գտնուած ուռեցքի մը համար։ Գործողութիւնը յաջողեցաւ եւ հիւանդին վիճակը հիմա գոհացուցիչ է։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Եգիպտոսի մէջ, կիրակի օրը, ժամանակէ հինգ դէպքեր ու երկու մահեր պատահեր են։

ՀՐԴԵՀՆԵՐ.—Երէկ, ժամ 5½ին, Սկիւտարի Թալաս Հասան Սաղ թաղը խանուէնի Մուսթաֆայի փայտէն տունին հրդեհ ծագելով այրեցաւ. նաեւ կից գտնուած ատաղձագործ Ալիի տանը մէկ մասը։ Կրակը առաջ եկաւ ծիրանեղէնի բռնկելէն։

—Բիւրէճ Գարուի կողմը, սպանդանոցներու եռին, երէկ ժամ 7ին, տունէ մը հրդեհ ծագեցաւ, բայց կարելի եղաւ շուտով առջեւը առնել։ Կին մը տանը մէկ սենեակին մէջ լուացք կը կատարէր եւ այդ մէջոցին պատին մօտ դրուած կրակարանէն տախտակները բռնկած էր։

—Պոլը գաւառին կեդրոնին շրջակայ Գոդքէպիր գիւղին մէջ, ապրիլ 13ի գիշերը, Մանուսա անուն մարդու մը տանէն հրդեհ ծագեր է։ Վեց հոգի եւ ինը անասուն չկրնալով ազատիլ այրեր են։

ՎԵՐԱԲԵՆԻՔ առեւանին պատժական ճիւղը երեք ամսուան քանտարկութեան եւ երեք ոսկիի դրամական տուգանքի դատապարտեց Գուսֆ-Գարուի կայարանին մօտ մասվաճառ Յովհաննէսը, վասն զի պակաս կշռով միս ծախած էր Նիկոլոս անուն անձի մը։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ մէջ վճառական Զիւեաւանդաստ Հաֆըզ Ահմէտ էֆ.ի սրդին Մէհմէտ Շէվզը էֆ. տարեմտակով անձնասպան եղեր է։ Բան երեք տարեկան էր։

—Ճէվտեթ անուն մարդու մը կինը, հիւանդագին վիճակին բերմամբ, ուզեր է վերջ տալ իր կեանքին՝ հագուստին վրայ քարիւղ լցնելով ու բռնկցնելով, բայց ցաւերուն չկրնալով դիմանալ սկսեր է պոռալ. դրացիները ի՞ացեր ու վանդին առաջքը առեր են։ Կինը հիւանդանոց զրկուեր է։

ԳԱՏՐԳԻՒՂԻ մէջ երկաթագործ Թոսորի, առջի գիշերը, բաւական դինովցած ատենը կ'երթար, երբ վրան բաց ջրորի մը մէջ ընկաւ։ Թոսորի որ այդ լոգանքէն սթափած էր, սկսաւ պոռալ։ Մօտը գտնուողները խմանալով իսկոյն օգնութեան փութացին եւ զայն ազատեցին։

Ազգային Լուրեր

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻՆ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Խառն ժողովը գումարուեցաւ այս առաւօտ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պարսիսքին։ Ներկայ էին կրօն. ժողովին Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Յովհաննէսեան, Տ. Վահրամ եպիսկոպոս Մանկունի, Տ. Գաբրիէլ եպիսկ. Ճէվմիրճեան, Տ. Կարապետ Սեթեան, Տ. Կարապետ Սանասարեան եւ Տ. Գաբրիէլ Ա. քահանաները։ Քաղաքական ժողովին Տիգրան էֆ. Եռասոֆեան, Գրիգոր էֆ. Խարեան, Մկրտիչ էֆ. Ասատեան եւ Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեան։ Ժողովի մէջ նախ կարդացուեցաւ Նը-պատից Ցանձնաժողովի հրաժարագիրը, որով կը ծանուցուէր նոր մարմնոյ մը ընտրութեան պէտքը, նոր տարերով առաջ վարելու համար գործը։ Ժողովը իր շնորհակալութիւնը յայտնեց Նպատից Ցանձնաժողովին՝ մինչեւ հիմա վարած արդիւնաւոր պաշտօնավարութեան համար։ Ապա բացատրութիւններ տրուեցան կատարուած գործողութենց եւ եղած ձեռնարկութենց մասին. այս առթիւ Ս. Նախագահը եւ Մանկունի Սրբազան կարգ մը տեղեկութիւններ տուին ձեռք բերուած արդիւնքներու մասին, եւ ժողովը գոհունակութիւն տեղեկանալով Նպատից Ցանձնաժողովի վիճակը, նաեւ շնորհակալութեան քուէ տրուեցաւ Ս. Նախագահին եւ Ցանձնաժողովի անդամներուն, իրենց տարած ջանքերուն եւ արդիւնաւոր աշխատութենց համար։ Յետոյ շնորհակալութեան քուէ տրուեցաւ նաեւ բոլոր բարերարներու եւ նպաստողներու համար, եւ որոշուեցաւ յանձնել Պարսիսքական Կոնդակով Վարչութեան կողմէ շնորհակալութիւն յայտնել որոնց որ անկ է։ Յետոյ Ս. Նախագահը հոգւոց կարդաց որբերու խնամակալ բարեյիշատակ Գրիգոր Զանչեանցի հոգւոյն, ինչպէս նաեւ ուրիշ հանգուցեալ բարերարներու համար։ Ս. Պարսիսքին այս ըրած աղօթքին եւ մաղթանքին ձայնակից գտնուեցան նաեւ ներկայ ժողովականները եւ կրօնական հայրերն ալ օրհնութեան մաղթանքներ կարդացին։ Ապա ընդունուեցաւ Նպաստից Ցանձնաժողովի առաջարկը նոր մարմնոյ մը ընտրութեան մասին եւ Ս. Նախագահին եւ Մանկունի Սրբազանի ցանձնուեցաւ ցանկին պատրաստութիւնը, որոնք պիտի կատարեն ընտրական գործողութիւնը, Նպաստից յանձնաժողովի գործունէութիւնը շարունակելու համար։ Վարչութեան որոշումով, առժամեայ կերպով, Նպաստից Ցանձնաժողովի գործակցութիւնը եւ շարունակութիւնը խնդրուեցաւ, մինչեւ նոր յանձնաժողովի մը ընտրութիւնը։ Տրամիզոնի առաջնորդական ընտրութիւնը կատարուած եւ արդիւնքը տեղեկագրուած ըլլալով հաստատուեցաւ այդ ընտրութեան օրինաւորութիւնը, որով Տ. Եղնիկ վարդապետ Տրապիզոնի Առաջնորդ կը հռչակուի։— Նիկոմիդիոյ Առաջնորդին տեղեկագրին վրայ որոշուեցաւ առժամեայ դաւառական մարմին մը կազմել Շական հոգիէ բաղկացեալ։ —Կարնոյ Առաջնորդ Տ. Զաւէն Ծ. վարդապետի առաջարկութեան վրայ որոշուեցաւ հրահանգ զրկել Բիլի Առաջնորդի ընտրութիւնը կատարելու համար։—Այնթապի Առաջնորդական Տեղապահը հրաժարական տուած ըլլալով, որոշուեցաւ յանձնարարել Սսոյ կաթող. Տեղապահ Տ. Կիրակոս եպիսկոպոսի՝ նոր ընտրութիւն կատարել։ մինչ կողմէ մինչեւ նոր ընտրութիւնը՝ նախորդը չարունակէ իր պաշտօնը։—Պայազիտի Առաջն. Տեղապահ կարգուեցաւ Տ. Մանուէլ Վ. Պալեան։ —Տ. Վարդան Սրբազան, ըստ ժողովին նախորդ որոշման, քննած ըլլալով Արաբկիրի Առաջնորդին տեղեկագիրը, իր քննութենց արդիւնքը ներկայացուց ժողովին՝ յայտագրով մը։ ժողովը յայտագրին պարունակութեան հաստ. ըլլալէ վերջ՝ անոր եզրակացութեան վրայ դոհունակութիւն յայտնեց Տ. Մուշեղ վարդապետի վարչական ընթացքին համար, իսկ կրօնական ինչ ինչ կէտեր լուսաբանութեան կարօտ ըլլալով յանձնեց կրօնական ժողովին նկատառման։ ժողովին նիստէն յետոյ, Մանկունի Սրբազանին առաջարկութեան վրայ, «հոգեւոր» մը կարգացուեցաւ Իլիաս էֆ. Զայեանի համար։

Առաջնորդական ընտրութեան հրահանգ զրկուեցաւ Բալու։ Ընտրելիներն են Տ. Եղիշէ Ծ. վարդապետ Գալֆեան, Տ. Աղան վարդապետ Համամճեան եւ Բղէի նախորդ Տեղապահ Վահրիճ վարդապետ։ Այս ցանկը պատրաստուած առնն, Տ. Եղիշէ վարդապետ Էնկիւրիի Առաջնորդ չէր ընտրուած դեռ։

—Այնթապի Առաջն. Փոխանորդ Տ. Կարապետ քահանայ հրաժարական զրկեր է Պատրիարքարան, խնդրելով որ անպատճառ ընդունուի։

—Նաբլըզաբուի Թաղ. Խորհուրդը հրաժարական զրկեր է Պատրիարքարան, առարկելով թէ իրենց պաշտօնավարութիւնը անհնար դարձած է ա՛լ եւս։

—Իզմիրի փաստաբաններէն Կարապետ էֆ. Սահակեան, որ բաւական յօդուածներ եւ Լեհնի անուն վէպ մը ալ գրած է Ա. Մամուլի մէջ, մեռեր է։

—Բիւզանդիոն լրագիրը քանի մը օրէ ի վեր աղմկալից կերպով կը ծանուցանէր թէ ծանր արկած մը անցուցած էր Ս. Հայրապետը, իր ենջամանեակին առատացին փչելուն հետեւանքով, եւ թէ Ն. Ս. Օծութիւնը հոն չէր դտնուած արկածին զլխերը։ Բիւզանդիոն իր յաջորդական թիւնոյն մէջ մտրտանութիւններ ալ հաղորդած էր այդ մոտացածին արկածին վերաբերեալ։ Արդ, երէկուան Բիւզանդիոն չանդալից կերպով ծանուցած իր լուրը ինքը կը հերքէ առանց քաշուելու, յայտնելով թէ փչած առատացը Ս. Հայրապետին ենջամանեակինը չէ եղեր, այլ անոր տակ գըտնուած անենակինը։ Ասկիա լրատուութեան վերջին բառն է, այնպէս չէ՞, դէպքերը չտիրապետելով երեւակայութեամբ եւ լրագրական հարպտիութեամբ։

—Պաղատիա եկեղեցին քարողիչը, կանանց համար, վաղը, պատարագ պիտի մատուցանէ եւ քարոզ պիտի խօսի նոյն եկեղեցիին մէջ։

—Անցեալ կիրակի օր, Ծէրիվլիղի եկեղեցիին Պէշիեան ամիրայեան հոգւոյն համար հոգեհանդիսական պաշտօն մատուցուեր է եւ այդ առթիւ ազգու ծանուցում մը եղեր է եկեղեցիին խորանում եւ հին չէնքին մասին, զոր նորոգելը անհրաժեշտ տարի մը դարձած է։

—Կրօնական ժողովը երէկ իր նիստը դուսարեց Պատրիարքարանի մէջ, նախագահութեամբ Ս. Պարսիսքին եւ ասանդամութեամբ Տ. Գրիգորիս Արքեպս. Յովհաննէսեանի։ Ներկայ էին Տ. Վահրամ եպիսկ. Մանկունի եւ Պատր. Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոս։ ժողովը զբաղեցաւ հետեւեալներով։— Պիլէճիքի Առաջնորդին եւ քահանաներուն մէջեւ ծագած անհամաձայնութեան խնդրոյն առթիւ հասած գիրերը քննելով՝ տեղին ատաղերեց Տ. Խորէն քահանայ իր ներկայութեան հրաւիրեց եւ լսելով անոր բացատրութիւնները, սա եզրակացութեան յանգեցաւ թէ քահանային պարտքն էր յօդուած մը գրելը հանդարտեցնել եւ ոչ թէ զրգռել. հետեւաբար, այս անգամ ներելով՝ արտօնեց զայն վերադառնալ իր պաշտօնատեղին եւ յանձնարարեց մէջտեղ ելլալ Առաջնորդին հետ, անդամ մը եւս տեղի չտալու համար այսօրինակ դժգոհութիւններու։— Ասկէ առաջ Աղթամայ Կաթող. Փոխանորդը, ապօրինի կենակցութեան մը պատճառաւ բանադրած էր Կաւաչցի ծառնոթ դերդաստան մը. այս անդամ, տեղեկանալով որ բանադրեալներուն ներում շնորհուած է յիշեալ եկեղեցականին կողմէ, ժողովը իր հաստատութիւնը յայտնեց այդ մասին.— Սեկանիկի Տ. Արսէն քահանային մասին նորէն պաշտպանողական գիրեր հասած էին, սակայն ժողովը անոնց ամենքն ալ կողմնակցութեան արդիւնք սեպելով իր նախորդ որոշումը անփոփոխ պահեց։— Գոնիայէն ազգային մը, իր խօսակցակին նշանը եւ ըրած ըլլալով՝ կը պահանջէր որ իր տուած նուէրներն ալ եւ՝ իրեն դարձուին, մասնաւորապէս Թաղ. Խորհրդոյ մէկ անդամին ալ յիշեալ ազգայինին մօտաւոր ազգականն ըլլալով՝ ուզած էր ազգիկան նուէրները, տեղային սովորութեան մը համեմատ, առնել եւ պահել ազգ. ընտանեկին մէջ։ ժողովը նկատողութեան առնելով ազգիկան չբաւարարութիւնը եւ միւս կողմէն տղուն - կողմէ կատարուած կողմնակցութիւնները, որոշեց որ այդ նուէրները ամբողջապէս ազգիկան մնան, քանի որ մանչն էր խօսակցողը արձակողը։

—Կիւսարիոյ առաջնորդ Տրդատ եպիսկոպոս այս անգամ դրութեամբ մը զինքը ամբաստանողին նկարագիրը յատակօրէն պատկերացուցած ըլլալով. Պատրիարքարանի եւ միւս կողմէ ալ տեղին բաղմաթիւ ազգայիններու նոյնը կրկնած եւ հաստատած ըլլալուն, ժողովը, յետ քննութեան, չեղեալ համարեց նախկին ամբաստանութիւնները։ — Սամսայէն, Մերկերիոս Աղամեան, ապէջ առաջ տեղւոյն ազգ. վարժարանին Տնօրէն Գուսուրաճանի պաշտօնավարութեան մասին ամբաստանութիւններ բրած ըլլալով, Սամսայի Առաջնորդ Փոխանորդէն տեղեկութիւններ ուզուած էր. (ինչպէս յայտնի է, յիշեալ անօրէնին համար ըսուած էր թէ դպրոցի աշակերտներուն, դպրոցական հանդէսի մը առթիւ, թատերական մը ներկայացնել տուած էր, ուր, տղաքը անձնասպանի մը վրայ «Աշխարհ ամենայն» մեռելական երգը երգած էին)։ Այս անգամ, տեղին Առաջնորդ. Փոխանորդէն հերքուած ըլլալով այս լուրը, ժողովը գոհ մնաց տրուած տեղեկութիւններէն եւ յանձնարարեց զգուշացնել Տնօրէնը որ այս օրինակ ընթացքներու մէջ չգտնուի ապէջ վերջը։ — Եդեսիոյ Առաջնորդ, Խորէն եպիսկոպոս Մխիթարեան, իր ծերութեան պատճառաւ, յայտարարած էր թէ անկարող է այլեւս քահանայ ձեռնադրելու. նոյնը այս անգամ տեղին Խաչը ժողովէն կրկնուած ըլլալուն, ժողովը որոշեց այլ եւս չյանձնարարել յիշեալին ո՛եւ է քահանայական ձեռնադրութիւն։—Կրօն. ժողովոյ կողմէ երաժշտական քննիչ յանձնաժողովին յանձնուած էր Յարութիւն էֆ. Մկրտի՛չեանի ձայնագրութեան դասագրքի մը ձեռագիրը. նոյն Ցանձնաժողովը իր քննութեան արդիւնքը տեղեկագրած ըլլալով, ժողովը սրբագրութեան կարօտ, հետեւաբար յարմար չդտաւեց անոր տպագրութիւնը՝ իբրեւ դասագիրք։

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ԱՂԷՏԸ

ՆՈՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՈՒԱՇԻՆԿԹՐԷՆ, 13 մայիս.— Ներակայացը որոշեց նախագահ Պ. Ռուզվէլթի տրամադրութեանը տակ հինգ հարիւր հազար տոլարի դումար մը դնել, Մարթինիքի արկածեալներուն օգնելու համար։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի ծովային նախարարութիւնը հետազօտիչ մը ուղարկեց՝ ծանուցանելու թէ հրաբուխի բորբոքումէն ազատեալ չըլլանալուն մէջ կը գտնուին նաեւ Ֆորպէ, Բրէչէօռ, Կրանա-Իթիվիէր եւ Լա Բուանթ տիւ Մաքուպա քաղաքները։ Զորս հարիւր դիակներ թաղուեցան Բրէչէօռի մէջ։ Պաս Բուանթի մէջ առաջին վնաս կայ։

ՖՈՐ-ՏԸ-ՖՐԱՆՍ.—Շոգենաւ մը 860 հոգի բերաւ հոս Բրէչէօռէն։ Բէյէ լեռը տակաւին բորբոքած է։

ԲՈՌ-ԲԱՁԸՐԻ.—(Սանթա-Լուչիա).— Խառնարանին բորբոքումէն ի վեր հազար վեց հարիւր մեռեալներ կը հաշուուին Սէն-Վէնսանի մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Սէն-Վէնսանին մէջ խառնարանին բորբոքումը առագին վնասներ կը պատճառէ։ Բաղմաթիւ զոհեր կան։ Տոմինիք կղզիին հիւսիսային կողմը բոլորովին աւերեալ է։

ԲԱՐԻԶ.—Մարթինիքէն առնուած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ օգնութեանց կազմակերպութիւնը չատ դժուար է, վասն զի Սէն-Բիէռի մէջ ու շրջակայքները հրաբխային բորբոքումները կը շարունակուին։

—Բարիզի նպաստատուոյց յանձնաժողովը մինչեւ հիմա հարիւր յիսուն հազար ֆր. հանգանակած է, օտար երկիրներէ զրկուած դումարներէն զատ։

—Կառավարական պաշտօնեայ մը մասնաւոր շոգենաւով Պրէսթէն մարտիկ կ'ելլէ դէպի Մարթինիք՝ հետը ատենով հինգ հարիւր հազար ֆր.։ Ֆրանսայի կառավարութիւնը հրամանագիր տուաւ. կուսակալութիւն կառավարէին՝ ուսերիքի եւ այլն առաքմանց մասին։

(ԱԺԱՆՍՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՊԷԼ)

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԿ, 13 մայիս.—Բոլթավայի կուսակալ Պ. Պէլկարա պաշտօնական եղաւ եւ ներքին գործոց նախարարութեան մէջ պաշտօն կոչուեցաւ։ Կրոնոյի կուսակալ Ուրուսցով Լիխանը Բոլթավայի կուսակալ անուանուեցաւ։

ԲԷՅՐԻ. — Զինու կառավարութեան մէկ զեկոյցը կը ծանուցանէ թէ Զի-Լիի հարաւային կողմը ըմբոստները բոլորովին նուաճուած եւ անոնց պետերուն ամէնքն ալ ձերբակալուած են։

ՊԷՂԿՐԱՏ.— Սքուրչինային երմական յանձնաժողովը մերժեց փոխառութեան ծրագիրը։

ԲԻՑՊՈՒՐԿ.— Քարիւղ բեռցած վագոններ բանկեցան Շէլբոնաթի կայարանին մէջ՝ Բիլցպուրկ-Զիբակոյի գիծին վրայ։ Բան հոգի մեռան եւ երկու հարիւր վիրաւորուեցան, որոնց 150ը մահացու կերպով։

ԲԱՐԻԶ.—Նախագահ Պ. Լուպէ Պրէսթ ուղեւորեցաւ, ուրկէ ճամբայ պիտի ելլէ դէպ ի Ռուսիա։

ՀՌՈՄ.—Նաթալի նախկին թագուհին եւ Իտալիոյ Մարկարիթա մայր-թագուհին, այսօր, այցելութիւններ փոխանակեցին։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 13 մայիս. — Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահը, այս իրիկուս, Պրէսթ ուղեւորեցաւ, ուր կը հասնի վաղն առաւ. ժամ 8ին։

ԼՈՆՏՈՆ. — Բրէթորիայէն առնուած հեռագիրներու նայելով, պրէր զօրախումբերը հաւանական չէ որ մայիս 15ին դուսարուին։ Վերջին լուրեր կը ծանուցանեն թէ այդ դուսարումը մայիս 20ին տեղի պիտի ունենայ։

ԼԻՎԼԲՈՒԼ.—Ամերիկայի մէջ ցորենի գիները չատ ինկած են։ Լիվըրպուլի մէջ վերջին գիներն է 6/1/75։

—Բամպակի գիները ինկաւ 4 56/64ի, սաստկապէս հակումով։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ռուսիոյ կայսրուհին ծննդաբերութիւնը սեպտեմբերին տեղի պիտի ունենայ։

ՍԱԿԱՐԱՆ

Վերջնական բեօռն որոշուեցաւ 1000 քսանչորսէն 50 ղրշ. եւ երկրաթուղիի տարին 25 սանդիմ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 30 Ապրիլ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	28	05
Ամէնէն բարձր գին	»	28	10
Ամէնէն վար գին	»	28	05
Բուսէլիի երկաթուղի գոց	ֆր.	110	75
Ամէնէն բարձր գին	»	111	—
Ամէնէն վար գին	»	110	75
ԲԱՑՈՒՄ 1 Մայիս			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Բ. Կ.	28	03 ½
Բուսէլիի Եր՛աշուղի	ֆր.	110	62
Շիրքէպի Խայրիէ		26	75
Օսմանիէ		—	—
Ռէյժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Բէյտի ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօր		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		3	35
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	50
» ժուխանա		1	50
» պարտաթուղթ		486	—
Քարաի Կ. Պոլսոյ		478	—
Թրանսվալ		157	—
Բրէտի Ֆոնսիէ Էմիր իէն		264	50
Լավրիում		68	50
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	111	05
» » » չէք	»	110	38
Բարիզ » »	ֆր.	22	69 ½
» » » չէք	»	22	70
Պերլին անտոկոս չէք	մարք	18	57
Վիէննա չէք	ֆիորր.	21	73
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔը			
20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	23
Անգլիական ոսկի	»	110	05

ԳԱՐԱՃԻԿԵՐ ՍԱՆՃԼԱՐԸ

ԼԵԱՐԴԻ ԽԻԹԵՐ

Անոնք որ դժբախտութիւն ունեցած են լեարդի խիթերուն (գարաճիկէր սանճլարը) ենթարկուելու, գիտեն որ և ոչ մէկ յաւ, ո՛չ մէկ խոստուք այս խիթերուն չափ սաստկութեամբ կը նեղէ մարդը։ Հիւանդը՝ յաւերուն սաստկութենէն ո՛չ կրնայ նստիլ, ո՛չ ալ՝ անկողնէն մէջ հանգիստ ընել, շարունակ վերմակը կը ճանկռտէ, տաք, պող քրտինք կը թափէ ու կը հեծէ։

Ուրախութեամբ կը ծանուցանենք որ այս սոսկալի հիւանդութիւնը հիմա կը բժշկուի օրական երեքէն վեց դեղահատ առնելով։ Ֆրանսայի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Տիւգան պատրաստած դեղահատները, այսինքն pilules hepatiques du docteur Dugas արդարեւ սոսկնէն աղդեցիկ դարմանն են այս լեարդի հիւանդութեան դոր կը բուժէն հիմնապէս և ապահովապէս, կարճ ժամանակի մէջ։ Ցաւերուն սաստկացած ատեն օրական վեց, իսկ թեթեւցած ատեն օրական երեք չորս դեղահատ՝ բաւական են հիմնապէս բուժելու լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւն ու խիթ, մաղձոտութիւն (սաֆրա) և դեղնութիւն (սարըբդ) և մաղձի ու լեարդի ուրիշ հիւանդութիւնները, ասիկա ապացուցուած է հազարաւոր փորձերով։

Կը ծախուի Կ. Պոլիս Պաղչէ գաբու Քիւչիւքեան դեղարանը։ Սուլթան Համամ Մէջիտի Լիւս և Պոնտեգիանոս դեղի մթերանոցները և ուրիշ ամէն տեղ։

ՅՈՐԹԷՕՐ Ց. ԱՐԱՊԵԱՆ

Մանօր ասամնաբոյժ Բարիզի

Ի ՍԿԻԹ ՍԸ ԲԷՔԱ, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Է. Թ.)։ Բլ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրքէճի դեղարան նստելու։ Դիրքին օրերը ժամադրութեամբ։

Աղբատաց ձրի 490

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԻ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻ

Արքայական հրամանագրով արտօնուած 1853 թուականէ 26ին կատարեալ հանդուրեամբ տակ

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապառնվագր. դրամ Ֆր. 967,321,496

Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

Պէրլին Վիքթորիան ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանք, օժիտ, արկած, ցկեանս թոշակ, եւն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Ժողովրդական ապահովագրութիւն կեանքի վրայ. առանց բժշկական քննութիւն

Դարձեալ է ապահովագրել իր կեանքը կամ ուրիշ որ որբերու համար օժիտ մը ապրանքական փոքր վճարումներով։—(մեկ. Ծոյն պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն ոգեկնաւի, երկաթուղիի, քիւնեի եւն. արկածներու դէմ. ամբողջ կեանքին համար, շարաթական փոքր վճարումով մը, սկսեալ Մէկ ՖՐԱՆՔէ. և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այս պէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ արկածէն առաջ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԳԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ Ընդհ. Գործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԳԼ

Գալաթիա, Օսմ. Պանքային դէմը. Ինայէթ Խան, թիւ 7, 8, 9։

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻԴԻ

ՄԻԱԿ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՄԻՋՕՐԻ ՀՈՍՔԱԿԱՌՈՐ ՍԱՆԴԱԼՈՎ

SANTAL MIDY

ՍԱՆԴԱԼ ՄԻԴԻ

Անհրաժ. կը չնչէ հոտաշնչ. վարակիր, նեարկանները, 48 ժամուան մէջ կը բուժէ հոսումները. յոյժ ազդեցիկ է միզանցքի հիւանդութեանց մէջ, միզանց քարաբերման, արիւնամիզութեան, առանց միջոցաւ պատճառելու զոր առաջ կը բերեն անզուտ և ուրիշ դեղերու հետ խառն ուտելիները։

Ամէն քաջարիւ ՄԻԴԻՈՒ անունը կը կրէ։

Ամէն դեղարաններ

A.

ԱՆՔՈՔ

Հիմնեալ 1858ին

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԼՔ ԴՏՆՈՒԱԾ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀԻՆԸ ԵՒ ԱՄԷՆԷՆ ՏԱՐԱԾԵԱԼԸ

Երաշխաւորութեան գումար	Վճարեալ գումարներ
Ֆր. 168,000,000	Ֆր. 277,000,000

Թուրքիոյ եւ Ցունաստանի համար ընդհանուր գործակալ

ՍԻԿՖՐԻՏ ԱՏԼԷՐ

Սթամպոլ Ապուս էֆէնտի խան

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

աշխարհի մէջ լաւագոյն դեղն է

ԵՐԱԽԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ

ամէն տեսակ հիւանդութեանց համար։

Ամենէն ախորժահամ ձկան իւղն է «իրթոֆիֆի» որ չունի տոհոտ։ Ցոյց հանելով կուգան ձուակել դայն։ Բնաւ ուրիշ դեղ մը սոսր չափ ազդեցիկ չէ, բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸՆԸ (սրբաձա), ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ, ՄԱՆԿԱՆՑ ՍՈՒԿԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԹՈՒԹԻՒՆԸ, ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀՈԶԸ, ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, և ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործատարը Ի Կ. Պոլիս ՀԱՄԱՄԷՐ ԵՒ ՀԱԼԻՐ 531

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլորը շահեր։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ մը յա՛ձնուած բոլիսներէն աւելի անկաշկանդ և շահաւոր պայմանագրութիւն է, յանձնուած օրէն ի կսկալ անվիճելի է, ըլլայ զբաղման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառին, անձնասպանութեան և մի շեւ իսկ պատերազմի ատեն։ Տիեզերական բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագիր վճարելէ յետոյ, առանց յետագայ ապահովագիրն հաշուի առնելու։ Այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ։ 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերստին շարունակելու առանձնաշնորհումը, յետոմնաց ապահովագիրները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով։ Մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ թաւանց կոնուսա չկայ։ Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, ոչ նպէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հատուցուի ամբողջութեամբ առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագինները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պարտատոմսեր ալ ունի որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ասէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասն նութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԴՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Քէնիզ Պատուիրակ

Ա. ԶՈՒՀԱԻԵԱՆ

Պոլիս Հուիթալ խան

Վայվոտա փողոց, Վիքթորիա խան

Գալաթիա

Արտնադրատ ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ-ՈՔ Ս. ԹԱՔԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

Եանիի գարեջրատան վերայի յարկը, ճիշտ Զըպուլճեանց դէմը)

Կատարեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները մեկ անգամեն կը լեցնեն, ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յաւ և նման բնականին, դեմքի ձեւաւորութիւն ըստ տարիքի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամահանութիւն։

Ց. Գ. Ժամերը կերակի օրերն ալ (միշեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր (միշեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին։

Ծանօթ.—Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ !!։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատեով

Որ կը կրէ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականը

(20 Սէֆէր 1310)

Գործակալ, Գալաթիոյ մէջ Պ. Ալպէր Սիմընս Ցակոբեան խան, Վայվոտա փողոց Թիւ 67

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Քարաքէօյ Գալաթիա

Գործակալ, Պոլսոյ կողմը Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը Եէնի ճամի Հավուզլը փողոց, Օսմ. Նամակատան դէմը

Դեր-գործակալ Պոլսոյ կողմը Պ. Ի. Զասօխ Մարրուճճիլար, Զարլըը խան, Թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՑԹԱՑԹԻՂ — ԿԱՑՍ-ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANUFACTURING Cie

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ տիպ։ զարգացեալ տոկունութեամբ այն քան գնահատուած են որ աշխարհի ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ազգերուն, դեղջուկներն ու կոչկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատասխ վկայական և շքանշան ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։ Մատնանշելիք դաւառաց մէջ։ Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին՝ ԲՈՒՐԱ, Ցիտաէ համբոյ, Գալաթա Սերայի գիմաց։

ԶԱՅԱԹԱ Սինկէր Խան, Թիւնէլի Խան. Թրամվայի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՈՒԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնէն դիմաց Թիւ 13։

ՍԿԻՍԻՏԻՐ Զարշի Պոյու։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՆԵՆԻՒՔ

Ընդսկզբանէ Կ. Պոլսոյ եւ Օսեսայի

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Կոզա	1011	Մալմս	724	Բոգարիս	186
Ալէքթ.	3607	Գոնկոս	2906	Կրօնոս	1693	Մարէնկա	2273	Սարֆա	1113
Անճէլս	1541	Գորսս	895	Հիրս	775	Մարդէլլս	3709	Ցիրիս	1735
Արիսոզա	2377	Տիտս	4311	Հիտալկա	1581	Միքատս	3557	Միվկա	1193
Պասանս	1822	Տօմրնս	937	Հինտու	3720	Միլս	1037	Սբէրս	1200
Պօրտինս	1264	Տուրս	2383	Հորատիս	3600	Մոնդէպէլլս	1735	Թասսս	1328
Պրալս	1076	Տրարս	1713	Հուսվէր	595	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնս	841	Տրնամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թորիս	3827
Պրֆֆալս	4431	Էպրս	2464	Իտահս	3540	Օհիս	4100	Թօրլէտս	1470
Դէյրս	1671	Էլտորատս	1520	Ցիւնս	1080	Օնսնարիս	4036	Թորրիտս	487
Գալիբաս	1337	Էրազս	1841	Ֆլէտս	1053	Օլլանտս	1595	Ուրպինս	2429
Գամէս	1244	Ֆիտս	934	Ֆոլբինս	2307	Բալէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ֆինլանտ	1828	Ֆովնս	1700	Բոլս	510	Զոլս	1289
Գիքակս	2729	Ֆլամինկս	849	Լէս	1053	Բրալթս	2229	Զոլթուրնս	2396
Միսէրս	1831	Ֆրանչիսրս	4582	Լէբանդս	2272	Բրնալտս	1663	Եէտս	1850
Գրիս	2697	Կալիլէս	3060	Լիվրնս	1643	Բոլս	1613	Զէրս	1200
Գօլորատս	4235	Կիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բոմէս	1789		

Թօֆիս շոգենաւը, նաւապետ Ճօնս, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած է։

Օքելլս շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 9ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակատար Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆԴ ՐԻՋՕ

Թիւ 23—24, Քիւչիւք Միւլէթ խան, Գալաթիա 377

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Գ2.	30/13	Օսէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի
Գ2.	1/14	Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամ 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բոր-Սաիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ Քիոս)։
Եշ.	2/15	Օսէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ
Եշ.	2/15	Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսոն, Օռտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր.	3/16	Օսէսա ժամը 1ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՓԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Տոմսեր ուղղակի Բաքէի համար։

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. Բ. կարգի 175 ֆրանք. Տեղեկութեանց համար դիմել Դարձակալին Թօմ Հանէ Քարափին վրայ։ 516 Թ. ՌԸՊՈՒԼ

ՖՐԻՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆՍԻԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի եւ Արեւելից միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիքտորիան	10500	Ցլավիա	3500
Առմենան	10500	Էմիրէնին	3500
Էքսպրեսան	10500	Արրժ.ան	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալեքէրիան	3500
Ցիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլտմպան	8000	Աթէնիան	2500
Ձորմիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գասդոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ցիրմինիան	8000	Էէսպիան	2000
Ցալէրնիան	3700	Մինձօ	900
Վավօնիան	3700	Օբորդ	800
Ցիամինիան	3700	Էվսպան	800
Ցապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Գալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը դրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ

ԷՏՎԱՐ ԼԱՍՑՈՆԴԷՆ

Գալաթիա, քարափին վրայ մաքսատան հին տեղը

600

ՔՈՒՆԴ. ԼԻՆԷ CUNARD

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԻՆ

Որ ամիսը երկու անգամ կը բանին

Լիվերբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվէրնիա	18900	Ցիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քամպանիա	4341
Լուբանիա	12950	Վէրլա	3229
Ցամբանիա	12950	Բավլա	2945
Սուլթանիա	8845	Թրրիա	2936
Ուսմբրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Սլէբրս	2181
Ուրանի	7269	Շերպուրկ	1614

Դիմել առ

ՃՈՒԼԻ և ՍԻԿԷՐ

Joly et Seagor

Մէջմանէքլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Գալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերբուլի Ֆորսոյի Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամսէգ	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէյպը	3000	Օսայրիս	2250
Բեանոքուս	3000	Բէրա	2250
Ցարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիլէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕՒԼ և ԸՆԿ.

Ուիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

194 31, Ճէյմս Սգրիգ Լիվերբուլ։

— 21 —

ՆԱՄԱԿԱՆԻ ԱՌ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՍ

ՆԱՄԱԿ Զ.

Վշտակրութենէ ու աշխատութենէ փոսացած դիմագծերուն վրայ ծաւալուն եղող քաղցրահամբոյր մեղմամղձութիւնը կը մոռցնէր անոր տգեղագիտութիւնը։ Բայց ի՞նոր ճակատէն, որ ճնշուած չէր, ցածութեան բոլոր արտաքին նշանները կ'երեւէին անոր անոր դէմքին վրայ, ու այս նշանները միւս ստած չէին։

Հանոյք կը զգար պատմելէ, երբ ուզէր ամէն բան ըսել իր վրայով, թէ ի՞նչ վիճակ ունեցած էր իր մանկութեան միջոցին. տոհութիւնը, ծուլութիւնը, պարտականութենէն խուսափելու ցանկութիւնը կ'իշխէին իր ազկազկ գոյութեան։ Իր ստացած դասատրակութիւնը ոչ նուազ նպաստած էր անոնցմեն անոր յոռի բնաղդները։ Անոր հայրը, տեսակ մը աղիկամի ձիւղ, ճանաչողութենէ ինչպէս նաեւ ազնուարտութենէ թափուր, իր ընտանիքի պէտի պաշտոնը կը կատարէ՝ ամէն առաւօտ անոր երեսին ուժգին ապտակ մը իջեցնելով, որպէս զի զայն վարժեցնէ բարձրաձայն ըսելու, «բարի լո՛յս, հայրիկս»։ Իսկ անոր մայրը, անգիտակ իր նշմարիտ պարտականութիւններուն, կը կարծէր թէ ամէն բան դարմանած կ'ըլլար՝ երբ իր ծունկերուն վրայ փոփոխած ըլլայ իր դաւակը։ Այսպէս ապրեցաւ նա մինչեւ իր երկոտասանամեայ տարիքը. մէկուն բրտութիւններուն ու միւսին շոփացումներուն միջեւ, կարծել կարելի՞ է աստիճան թէ ծնողներն ասոնցմէ տարբեր միջոցներ չունին իրենց զաւակները մեծցնելու։

Այդ ատեն էր որ մեռաւ իր հայրը. պարագայ մը, որ անոր համար հրնչէ տուաւ զերծումին ժամը։ Համարձակեցաւ վեր առնել գլուխը, մարդու երես նայիլ ու առանց կակղելու պատասխանել. գիտէր որ այլ ևս չտիրի պատժէին զինքը։

Երբ մշաւանքի ունենայի, կ'ըսէր ինձ, երդիքս մէջ կը տեսնի թէ հայրս նորէն ալեսարկ կուգար, կ'ուզէի փախչիլ, թաքչիլ, մինչեւ անդամ ինքնասպան ըլլալ... Կ'արթննայի, կուրքս ուռած էր, դժուարաբաւ կը շնչէի, ու երեսի բարձս կ'ողողուէր արցունքներով։ Եթէ ջանայի աչքերս բաց պահել, անուրջին քստմնելի հալածանքէն խուսափելու համար, հայրս ինձ կ'երեւէր, սպառնալիքներ ու հայուոր, սենեակիս աղջամուղջին մէջ։ Այն ատեն տեսակ մը զգայախարութեան նը շաւակ կ'ըլլայի, մերթ ուրուականի մը պէս գէշ ինծի կը յաջաջնոր դանդաղաբար, ու ես անզօր ձիգեր կը թափէի ընկրկելու համար, մերթ կը սեղմէր վիզս ու հեղձամահ ըլլալ կը կարծէի ինքզինքս։ Ոչ սակաւ ոսիներ, մանկական քունս կը խանգարուէր այս տխրազդեցիկ տեսիլներէն։ Շատ աղետալի յիշատակ մնած է ասոր թեթեւ ես ինձմէ կը չեկեմ, երբ կը յիշեմ թէ ի՞նչպիսի զարհուրելի ուրախութիւնով մը առաւօտուն անկողնիս մէջ կը ցցուէի, ըսելով. «Ո՛ւշամի բարեբախտ եմ, երազ էր տեսածս»։

Նա վայելած չէր ընտանիքի քաղցրութիւնները, ոչ ալ պարտէր ճանչնալ ուսման բարիքները։ Իր ծերավարժ աշակերտ ընդունուեցաւ դպրոցի մը մէջ, ուր կարդալ ու գրել սովրեցաւ մեծ դժուարութեամբ։ Ձիրքն այդ դպրոցին մէջ տեղաորդներուն նպատակն էր իսկապէս ոչ թէ բան սովրեցնել տալ անոր, այլ իրենց գլխէն հեռացնել զայն։ Ուստի նա ի գործ կը դնէր բոլոր այն խորամանկութիւններ՝ զորս ծուլութիւնը գիտէ հնարել հնադանդութեան ու պարտականութեան լուծը թօթափելու համար։ Իր ունեցած ամրոցի սրամտութիւնն օգնութեան հասաւ իր յոռի հակամիտութիւններուն։ Կատարելագործեց դպրոցասութեան (faire l'école buissonnière) արուեստը, առանց տատամսելու թէ միջոցներն անպարկեշտ հանգամանք մը ունէին, ճարեց ա՛յն դրամը որուն պէտք ունէր՝ իր տրկրամոլութեան ու իր քմահաճոյքներուն գոհացում տալու համար, ու ամէն բան, թէ՛ իր մասնակցութեան և թէ՛ իր տարբերներուն մէջ, նախագուշակել կռտաց թէ մեծցած ատեն ստահակ մը միայն կրնար ըլլալ։

Իրօք, ի՞նչպէս կարելի էր որ այս զրաղն փրկուէր։ Իրեն բնաձին չէին ազնիւ բնաղդներ, ո՛չ ընտանիքի սէր ներշնչուած էր իրեն, ոչ ալ պարտականութեան սէր։ Կրօնը բացակայ մնացած էր անոր կեանքէն, ու անոր տեսած կամ զգացած բաներէն ո՛չ մէկը բնութիւն ունէր անոր հոգիին մէջ ծնուցանելու ինքնայարգութեան ու անձնազատութեան նախնական զգացումները։ Մինթ հրաշք մը պէտք չէ՞ր բարին ճանչնալու մէջ դնելու համար ուղեցոյցէ, նեցուկէ զուրկ եղող այն էակը, որ մինչեւ այն ատեն իր շուրջը ճախող օրինակներ, իսկ իր անձին մէջ թիւրամտութեան ու կամակորութեան ծիլեր միայն գտած էր։ Ցառաջս ըսուած է թէ ո՛րչափ բարեբախտ են այն տղաք՝ որ բարի բնաստեղի մը կը վերաբերին, այս խօսքը չպիտի բաւէ եր բեք հասկցնելու թէ ի՞նչպիսի դժբախտութիւններու ենթարկուած են այն տղաք որ չար բնաստեղի կը վերաբերին։

Երբ տասնըհինգ տարեկան եղաւ, ընտանիքի ու Աստուծոյ խուսուր լքումը կը շարունակուէր առաջուան պէս։ Ի՞նչ պիտի ըլլար այս պատանին վիճակը։ Փիչ մը կարդալէ զրելէ ու հաշուելէ կը բաղկանար անոր մտաւորական պաշարը, բարին ու չարին տարբերական գաղափարը զրեթէ տնձանօթ մնացած էր անոր, ու իր մօր ունեցած ապրուստի դոյզն միջոցները վատնուած էին խաղաս։

Սարսուռ կը զգամ ոսկորներուս մէջ, կ'ըսէր մեզ, երբ կը մտածեմ թէ ո՛ւշափ հշմարտանման էր որ վատուկը (coquin) մը ըլլայ։

Ե՛կու ուրուականներ ցուցեցան անոր առջեւ, ազիտութիւնն ու թշուառութիւնը, ապականութեան այս կրկնակոս մեծ աղբիւրները։ Անդունդն անոր ոտքերուն տակ բացուած էր լայնափեռուկ։ Անփութօրէն պիտի իյնար այդ վիհին մէջ, շարունակելով հնազանդել անպէտ տկարութիւններու, թէ՛ իր սրտին մէջ բաւական քաջութիւն պիտի գտնէր աղեալի դարն ի վեր բարձրանալու եւ ճախող բախտին դէմ ճակատելու համար։ Իր բախտը կախում ունէր միայն իր կամքէն։ Իսկապէս կորսուելն ստուգիւ աւելի դիւրին էր՝ քան թէ փրկուիլը, բայց այս պարագան կը նշանակէր անոթ ու անուրեք մարդերու դասակարգին մէջ իջնելու համակերպիլ, կը նշանակէր յեսին միջոցներով ու խայտառակ կերպով ապրելու։ Խղճապատրաստուիլ, կը նշանակէր նուաստանալ մարդոց առջեւ, կը նշանակէր ի սպառ հրաժարիլ սէգ արութենէ։

Սքդ՝ դեռ չյայտնուած ղգացում մը պարտէր յանկարծ ծագիլ պատանեկան այս սրտին մէջ, ա՛յն օրը՝ գիտակից ըլլալ իր գործողութիւններուն, ամէն տեսակ կորով անոր ազդելու եւ ամէնէն վճռական որոշումներն անոր ընել տալու համար։ Պիտի փրկուի, ո՛չ հիներու առջեւ պիտի ընկրկի եւ ո՛չ ալ զոհողութիւններու առջեւ, պիտի վերականգնի, կամքի հրաշք՝ ը պիտի գործէ, մարդ պիտի ընէ ինքզինքը ու պատուաւոր մարդ, վասն զի հպարտ է այլ եւս։ Ի՞նչ որ ո՛չ հաստատքն ստացած էր ոչ ալ ընտանիքէն, պիտի ստանայ միմիայն իր հպարտութենէն։

Ո՛չ միայն չէին ուզեր անկում կրել, կ'ըսէր մեզ, այլ եւ ո՛չ իսկ լքանել հօրս քայրը, որ զուրկ մնացած էր պաշտպանութենէ ու ապրուստի միջոցներէն։ Գտնէ միայն դրամներու, թշուառութեան նշաւակ եղած ըլլար։ Բայց խոշոր սխալներ գործած էր, ու անշուշտ չկայ բան մը՝ ոչ աւելի ծանրակիր ընել ծերութիւնը միայնակեցութեան մէջ, քան թէ խղճի խայթերու բեռը։ Կրկնապատիկ դժբաղդ էր, կրկնապատիկ կարօտ էր ինձ։

(Շարունակելի)